

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 96/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. februára 2014 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť M. V., zastúpeného advokátom JUDr. Ľubošom Petrovským, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základných práv podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd v spojení so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, v konaní vedenom pod sp. zn. BB-3T 25/2012 a jeho uznesením zo 17. decembra 2013 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 41/2013 a jeho uznesením z 30. decembra 2013 v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 26. novembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. V. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. januára 2014 doručená sťažnosť M. V. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Ľubošom Petrovským, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základných práv podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“), v konaní vedenom pod sp. zn. BB-3T 25/2012 a jeho uznesením zo 17. decembra 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 41/2013 a jeho uznesením z 30. decembra 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 26. novembra 2013.

Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenia špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu za arbitrárne vzhľadom na skutočnosť, že *„súdy sa odchyľili od znenia príslušných ustanovení tak, že došlo k popretiu ich účelu“*.

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že *„Špecializovaný trestný súd napádané uznesenie o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu odôvodnil pretrvávajúcim trvaním dôvodov väzby, a to najmä s prihliadnutím na priebeh a výsledky hlavného pojednávania a na dôkazy, ktoré boli na hlavnom pojednávaní vykonané. Nemožnosť nahradiť väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka odôvodnil skutočnosťou, že tento inštitút mi nemôže účinne zabrániť v pokračovaní páchania trestnej činnosti. Pokiaľ ide o materiálne podmienky môjho väzobného stíhania od začatia trestného stíhania proti mojej osobe tvrdím, že som nevinný a trestné stíhanie voči mojej osobe je vykonštruované. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 To 5/2013 zo dňa 30. 10. 2013 bol zrušený*

Rozsudok Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. 3 T 25/2012 zo dňa 18. 4. 2013 z dôvodov podľa § 321 ods. písm. a, b, c Tr. poriadku a vrátený prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v odôvodnení svojho rozhodnutia vyslovil dôvodnosť mnou podaného odvolania, najmä vo vzťahu k porušeniu ustanovení, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci a právo na obhajobu a uložil prvostupňovému súdu, aby vec v zmysle jeho pokynov opätovne prejednal a rozhodol. Výhrady odvolacieho súdu sa vzťahovali k vykonávaniu dokazovania, predovšetkým vo vzťahu k listinným dôkazom. Je preto neprípustné, aby sa o tieto nezákonné dôkazy opieralo odôvodnenie ďalšieho trvania väzby. Z uvedeného dôvodu odôvodňovanie ďalšieho trvania väzby priebehom a výsledkami hlavného pojednávania neobstojí a pre ďalšie trvanie väzby odôvodnenie týmito skutočnosťami nepostačuje. V súčasnej dobe už neobstojí paušálne a po dobu viac ako dvoch rokov sa opakujúce odôvodňovanie existencie dôvodov väzby preto, že uplynutím dlhšieho časového odstupu - obdobia takmer 3 rokov od vzatia do väzby už neexistujú konkrétne skutočnosti odôvodňujúce dôvodnú obavu z pokračovania v trestnej činnosti.“

Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Labita proti Taliansku, podľa ktorej sa dôvody, ktoré postačujú na vzatie do väzby, môžu po dlhšej dobe stať nedostatočnými pre jej ďalšie trvanie.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza, že z jeho výpovedí podaných v rámci hlavného pojednávania „sú v odôvodnení napádaného uznesenia účelovo z kontextu vytrhnuté vety a sú z nich vyvodzované absurdné a nezmyselné závery odporujúce elementárnym základom logiky. Prevažná väčšina argumentov súdu žiadnym spôsobom nesúvisí s mojou väzbou a jej dôvodmi, z uvedeného dôvodu bolo náročné správne zamerať sťažnosť voči predmetnému uzneseniu. V predmetom uznesení súd používa ako argumenty na odôvodnenie zamietnutia mojej žiadosti o prepustenie z väzby moju obranu v trestnom konaní, čo je neprípustné. Ako argument svedčiaci o existencii dôvodov väzby súd uvádza, že som sa vyjadril, že lykožrút je krmivo budúcnosti, že je to know how a tiež, že keby mi dovolili, ho zbierať, dokázal by som reálnosť zberu a tiež kŕmenia zvierat. Tieto moje vyjadrenia sú mojou obranou proti obžalobe a zo žiadneho z týchto tvrdení nie je možné vyvodiť záver, že by som chcel

s lykožrútom podnikat' a už vôbec nie záver súdu o tom, že by som chcel podnikat' spôsobom pre ktorý bola na mňa podaná obžaloba. Tieto vyjadrenia nemajú žiaden vplyv na posúdenie dôvodnosti väzby a závery z nich vyvedené sú podľa môjho názoru svojvoľným, subjektívnym a žiadnymi relevantnými skutočnosťami nepodloženým názorom, až fabuláciou súdu. Súd v odôvodnení uznesenia ďalej uvádza, že niet žiadneho rozumného dôvodu sa domnievať, že po prepustení z väzby sa budem správať inak ako počas páchania trestnej činnosti. Pri posudzovaní dôvodov väzby má nepochybne význam aj posúdenie morálky a charakteru obvineného. Vывodzovanie charakterových hodnotení len s poukazom na stíhanú trestnú činnosť je vo flagrantom rozpore s princípom prezumpcie nevinny. Ide o argumentáciu do kruhu, ktorá by sa dala použiť pri každom obvinenom, čo je neprípustné. Celé odôvodnenie rozhodnutia o mojej žiadosti považujem za účelové v snahe držať ma naďalej vo väzbe aj pri absencii skutočných a konkrétnych väzobných dôvodov, tak ako ich predpokladá Trestný poriadok. Väzobné stíhanie proti mojej osobe v mojom prípade za týchto okolností plní funkciu trestu, čo je absolútne neprípustné.“.

Podľa názoru sťažovateľa aj „nenahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka súd odôvodnil tým, že tento inštitút nemôže účinne zabrániť v pokračovaní páchania trestnej činnosti, bez akéhokolvek ďalšieho odôvodnenia. Rozhodnutie súdu o neprijatí návrhu na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka nie je z vyššie uvedených dôvodov ničím odôvodnené a je arbitrárne. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v odôvodnení napádaného uznesenia len odvolal na dôvody uvedené v uznesení Špecializovaného trestného súdu a jeho rozhodnutie je absolútne neodôvodnené, arbitrárne.“.

V súvislosti s postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 41/2013 sťažovateľ namieta rýchlosť konania tohto súdu, keďže o sťažnosti proti napadnutému uzneseniu špecializovaného trestného súdu rozhodol za jeden deň od predloženia spisu, pričom „vyšetrovací spis, ktorý je súčasťou súdneho spisu má cca. 80 zväzkov a cca. 40.000 strán, súdny spis má cca. 15 zväzkov a cca. 8 000 strán. Je preto fyzicky nemožné, aby senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v tejto veci doteraz nikdy nerozhodoval sa za jeden deň oboznámil z celým spisom, ktorého znalosť je nevyhnutným základom a predpokladom pre kvalifikované a zákonné rozhodnutie. V rámci

žiadosti som namietal dôvodnosť vzneseného obvinenia, resp. podanej obžaloby, súd je však povinný skúmať existenciu tejto materiálnej podmienky väzby sám v každom štádiu konania. Ak Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o mojej sťažnosti bez znalosti dôkazov, znalosti spisu, je takéto rozhodnutie nezákonné a arbitrárne, pretože sa neopiera o dôkazy a zákon a je svojvôľou tohto súdu, čo je porušením práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy SR, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je arbitrárne aj pre nedostatok jeho dôvodov. Odôvodnenie rozhodnutia je na strane 3 uznesenia na štyroch riadkoch, v ktorých sa súd obmedzuje na pridržanie sa okolností uvedených v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa vôbec nevysporiadal s argumentmi uvedenými v mojej sťažnosti, v odôvodnení im nevenoval ani jedno slovo. Rovnako arbitrárne je aj napádané rozhodnutie Špecializovaného trestného súdu, ktorý sa rovnako nevysporiadal s argumentmi uvedenými v žiadosti a jeho rozhodnutie je tiež neodôvodnené.“

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 v spojení s čl. 1 ods. 1, ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, obsiahnuté v čl. 5 ods. 1 ods. 3, ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj v čl. 8 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Listiny základných práv a slobôd, v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky bolo postupom, zásahmi a rozhodnutiami Špecializovaného trestného súdu pracovisko Banská Bystrica, BB 3 T 25/2012 zo dňa 29. 04. 2013 (správne má byť 17. decembra 2013, pozn.), Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost 41/2013 zo dňa 30. 12. 2013 porušené.

2. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru bolo postupom, zásahmi a rozhodnutiami Špecializovaného trestného súdu pracovisko Banská Bystrica, BB 3 T 25/2012 zo dňa 29. 04. 2013 (správne má byť 17. decembra 2013, pozn.), Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost 41/2013 zo dňa 30. 12. 2013 porušené.

3. Špecializovanému trestnému súdu, pracovisko Banská Bystrica v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. BB 3 T 25/2012 zakazuje pokračovať v porušovaní základných práv

a slobôd sťažovateľa zaručených Ústavou Slovenskej republiky a Listinou základných práv a slobôd a práva zaručeného Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

4. Špecializovanému trestnému súdu, pracovisko Banská Bystrica v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. BB 3 T 25/2012 prikazuje ihneď prepustiť M. V... z väzby na slobodu.

5. Sťažovateľovi priznáva primerané zadosťučinenie v celkovej výške 10.000 EUR, ktoré mu je povinný vyplatiť Špecializovaný trestný súd do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky.

6. Špecializovaný trestný súd je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ľuboša Petrovského... do 30 dní od právoplatnosti nálezů.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy, práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základných práv podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy postupom špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-3T 25/2012 a jeho uznesením zo 17. decembra 2013 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 41/2013 a jeho uznesením z 30. decembra 2013.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 1 ods. 2 ústavy Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

V súlade s čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

c) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak je to dôvodne považované za potrebné za účelom zabránenia spáchaniu trestného činu alebo úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred

sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 8 ods. 1 listiny osobná sloboda je zaručená.

Podľa čl. 8 ods. 2 listiny nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak než z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len preto, že nie je schopný dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 8 ods. 5 listiny do väzby možno vziať iba z dôvodov a na dobu ustanovenú zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Vo vzťahu k označeným článkom ústavy a dohovoru ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, z ktorej vyplýva, že v čl. 17 ústavy a čl. 8 listiny, ako aj čl. 5 dohovoru týkajúcich sa práva na osobnú slobodu sú obsiahnuté tak právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná, ako aj o práve nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu, alebo byť prepustený počas konania (napr. III. ÚS 7/00,

III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05), pričom prepustenie z väzby na slobodu môže byť v zákonom ustanovených prípadoch podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, IV. ÚS 181/07). Z už vyslovených právnych názorov ústavného súdu možno vyvodit', že z hľadiska rozsahu práv garantovaných prostredníctvom čl. 17 ústavy, čl. 8 listiny a práv vyplývajúcich z čl. 5 ods. 1 a 3, ako aj čl. 5 ods. 4 dohovoru neexistujú medzi týmito právami zásadné rozdiely, keďže čl. 17 ústavy a čl. 8 listiny zahŕňajú aj práva vyplývajúce z čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru (pozri napr. III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, IV. ÚS 181/07). Ústavný súd preto v predmetnej veci posudzoval možnosť prípadného porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny a jeho práv vyplývajúcich z čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru napadnutým postupom špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu a ich napadnutými uzneseniami spoločne, pričom zohľadňoval judikatúru ESĽP predovšetkým k čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.

II.1 K namietanému porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru postupom špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-3T 25/2012 a jeho uznesením zo 17. decembra 2013 v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 26. novembra 2013

System ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vyplývajúcim z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vo vzťahu k námietkam smerujúcim proti postupu špecializovaného trestného súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutému uzneseniu v súvislosti s rozhodovaním o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 26. novembra 2013 konštatuje, že podľa Trestného poriadku bol sťažovateľ oprávnený proti napadnutému uzneseniu špecializovaného trestného súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, podať sťažnosť, o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Právomoc najvyššieho súdu v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.2 K namietanému porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 41/2013 a jeho uznesením z 30. decembra 2013

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za arbitrárne, pričom uplatňuje voči nemu tri zásadné námietky, podľa ktorých

a) sa najvyšší súd pri odôvodňovaní trvania väzby obmedzil na argumenty súvisiace s priebehom a výsledkom hlavného pojednávania, ako aj na dôkazy, ktoré boli vykonané na hlavnom pojednávaní, a to napriek tomu, že práve najvyšší súd zrušil uznesením sp. zn. 4 To 5/2013 z 30. októbra 2013 rozsudok špecializovaného trestného súdu sp. zn. BB-3 T 25/2012 z 18. apríla 2013, ktorým bol sťažovateľ uznaný za vinného z pokračovacieho trestného činu skrátenej dane a poistného podľa § 276 ods. 1 a 4 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s pokračovacím trestným činom neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 Trestného zákona, pričom výhrady najvyššieho súdu k označenému rozsudku sa vzťahovali práve na vykonávanie dokazovania, a preto je podľa názoru sťažovateľa neprípustné, aby sa o tieto dôkazy opieralo odôvodnenie ďalšieho trvania väzby (ďalej len „prvá námietka“);

b) napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je arbitrárne a neodôvodnené, keďže najvyšší súd sa len stotožnil so závermi vyjadrenými v sťažnosťou napadnutom uznesení špecializovaného trestného súdu (ďalej len „druhá námietka“),

c) najvyšší súd rozhodol o sťažnosti proti napadnutému uzneseniu špecializovaného trestného súdu „za jeden deň“ od predloženia spisu, čo podľa sťažovateľa vylučuje náležité oboznámenie sa so spisovým materiálom, ktoré je nevyhnutným predpokladom pre kvalifikované a zákonné rozhodnutie (ďalej len „tretia námietka“).

II.2.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 41/2013 a jeho uznesením z 30. decembra 2013

V súvislosti s namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd považoval za potrebné v zhode so svojou doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 135/04, I. ÚS 124/08, IV. ÚS 71/2012) poukázať na vzťah čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy týkajúcich sa špecificky základného práva na osobnú slobodu k čl. 46 ods. 1 ústavy. Z obsahu čl. 17 ústavy vyplýva, že tento vo svojich ustanoveniach zahŕňa základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

Obdobne vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, ústavný súd považoval za potrebné v zhode so svojou doterajšou judikatúrou uviesť, že konania všeobecných súdov, v rámci ktorých sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení a ani konaniami o občianskych právach alebo záväzkoch, ako to predpokladá označený článok dohovoru. Postupom všeobecného súdu v takýchto konaniach podľa názoru ústavného súdu nemôže dôjsť k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru aj z toho dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru. O oprávnenosti trestného obvinenia sa rozhoduje v trestnom konaní, s ktorým súvisí, predchádza mu alebo po ňom nasleduje rad konaní alebo rozhodnutí, ktoré sa priamo netýkajú oprávnenosti trestného obvinenia, a spravidla tieto konania, okrem iného aj

konanie o rozhodnutí o väzbe, nepodliehajú režimu čl. 6 dohovoru. Článok 6 dohovoru upravuje právo na spravodlivý proces. Pre konanie o rozhodovanie o väzbe platí špeciálna a pritom v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (napr. II. ÚS 15/05). Ústavný súd v tomto smere poukazuje aj na stabilnú rozhodovaciu prax ESLP, podľa ktorej osobnú slobodu chráni čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok ESLP de Wilde et al. v. Belgicko z 18. 6. 1971, AČ. 12, ods. 65, ods. 67, ods. 71 – ods. 77 atď.).

Vzhľadom na skutočnosť, že ochrana práv a slobôd súvisiaca s rozhodovaním všeobecných súdov o zákonnosti väzby, resp. jej ďalšieho trvania spadá *ratione materiae* pod ochranu garantovanú prostredníctvom čl. 17 ústavy, čl. 8 listiny a čl. 5 dohovoru, ktoré obsahujú základné hmotné a tiež procesné atribúty osobnej slobody vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení (obdobne pozri III. ÚS 135/04, III. ÚS 108/06), ústavný súd odmietol časť sťažnosti, ktorou sa sťažovateľ domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.2.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 41/2013 a jeho uznesením z 30. decembra 2013

Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre zdôrazňuje, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00). Ústavný súd preto v prípade namietaného porušenia čl. 17 ústavy môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený

slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

Súčasťou práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy je aj právo obvineného iniciovať konanie o preskúmanie zákonnosti jeho väzby. Aj z judikatúry ESĽP k čl. 5 ods. 4 dohovoru vyplýva, že súd nemusí odpovedať na každý argument v podaní obvineného, ktorým sa domáha preskúmania rozhodnutia o väzbe, sudca sa však musí vysporiadať s konkrétnymi skutočnosťami v ňom uvedenými, ktoré sú spôsobilé spochybniť existenciu nevyhnutných podmienok na zákonné pozbavenie osobnej slobody. Pritom argumenty súdu pre a proti väzbe nemôžu byť všeobecné a abstraktné, ale musia sa opierať o konkrétne skutočnosti týkajúce sa danej osoby a veci (napr. Boicenco v. Moldavsko, rozsudok ESĽP z 11. 7. 2006, ods. 142).

V napadnutom uznesení sa najvyšší súd stotožnil s odôvodnením uvedeným v napadnutom uznesení špecializovaného trestného súdu a zároveň zdôraznil, že aj napriek zrušujúcemu uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 4 To 5/2013 z 30. októbra 2013 sa okolnosti odôvodňujúce väzbu sťažovateľa podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v žiadnych základných rysoch nezmenili, a preto zamietol sťažnosť sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu špecializovaného trestného súdu podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú.

Ústavný súd pri skúmaní opodstatnenosti námietok sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu vzal do úvahy aj obsah napadnutého uznesenia špecializovaného trestného súdu, vychádzajúc pritom zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho, resp. sťažnostného súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie (resp. sťažnostné) konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

Špecializovaný trestný súd preskúmal žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, ako aj o nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, pričom zistil, že táto neobsahuje žiadne nové, zásadné skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver, že pominula hrozba z pokračovania v páchaní trestnej činnosti, alebo aspoň zoslabla natoľko, že možno väzbu nahradiť ponúknutou zárukou. Z uvedených dôvodov rozhodol tak, že sťažnosť o prepustenie z väzby podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol a väzbu obžalovaného (sťažovateľa, pozn.) uložením dohľadu probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil. Špecializovaný trestný súd k právnomu záveru týkajúcemu sa existencie dôvodov tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v napadnutom uznesení predovšetkým uviedol, že *«Na tomto mieste je potrebné opätovne zdôrazniť to, že senát, ktorý aktuálne rozhoduje o žiadosti obžalovaného o prepustenie z väzby na slobodu vnímal bezprostredne vyjadrenia obžalovaného, či už išlo o jeho výpoveď ako obžalovaného, alebo išlo o vyjadrenia obžalovaného k vykonaným dôkazom. Najmä z vyjadrení obžalovaného k vykonaným dôkazom bolo opakovane evidentné, že obžalovaný sa stále cíti byť podnikateľom, stále má podnikateľské plány, ktoré by chcel realizovať s využitím svojich schopností a vedomostí a s použitím svojho know-how, najmä vo vzťahu k zberu lykožrúta, keďže Štátne lesy nechcú zbierať lykožrúta, lebo ho považujú za škodcu na rozdiel od obžalovaného, ktorý v lykožrútovi vidí krmivo budúcnosti a nielen vidí, aj sa tak svojím konaním správa, keď Štátnym lesom SR chce navrhnúť odchyt - zber lykožrúta. Na túto skutočnosť už senát špecializovaného trestného súdu v minulosti opakovane poukazoval. Sám obžalovaný v priebehu dokazovania niekoľkokrát doložil najmä novinové články a ich obsahom argumentoval, že jeho spôsoby zberu lykožrúta sú reálne rovnako, ako jeho obchodovanie s lykožrútom. Súd už v predchádzajúcom rozhodnutí spomenul obavu vyjadrenú samotným obžalovaným že nechce, aby mu Štátne lesy „vyfúkli“ obchodovanie s lykožrútom, hoci paradoxne si nedal patentovať ani zber lykožrúta ani skrmovanie lykožrúta hospodárskymi zvieratami. Špecializovaný trestný súd preto stále považuje, krok obžalovaného M. V., ktorým sa zbavil konateľstva a spoluvlastníctva v spoločnostiach, ktoré ovládal do vzatia do väzby iba za formálny a účelový. Že takýto záver nie je len domnienkou súdu, potvrdzujú už spomenuté opakované vyjadrenia obžalovaného na hlavnom pojednávaní, z ktorých je jednoznačné, že sa stále cíti podnikateľom a keby bol na slobode, tak by s niektorými*

komoditami, najmä lykožrútom ďalej podnikal. Prípadné prevedenie spoločností na jeho osobu z osoby jeho družky by nepochybne bolo veľmi jednoduché a rýchle, aj keď nie nevyhnutné, lebo v skutočnosti by fingovanie spoločností ovládal výlučne obžalovaný, ktorý „verí iba sám sebe, lebo sám seba neoklame, preto nemal spoločníkov a aj preto platil sám sebe v hotovosti, z ruky do ruky“, ako to opakovane uvádzal pri vyjadreniach na hlavnom pojednávaní. Čo sa týka záruky ponúknutej obžalovaným za nahradenie väzby, vyššie uplatnená argumentácia k dôvodom väzby sa vzťahuje v plnom rozsahu aj na odmietnutie ponúknutej záruky. Dôvodnosť podozrenia proti obžalovanému od vznesenia obvinenia praktiky až do vyhlásenia odsudzujúceho rozsudku prvostupňovým súdom, hoci bol tento zrušený odvolacím súdom sa stále zosilňovala, lebo aj rozsah vyšetrovanej trestnej činnosti sa rozširoval o ďalšie skutky, niektoré boli vylúčené na samostatné konania. Spomenutá povaha prejednávaneho prípadu, ale aj osoba obžalovaného tak nemajú dostatočnú argumentačnú schopnosť presvedčiť, že nahradenie väzby obžalovaného dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obžalovaným môže účinne zabrániť obžalovanému v pokračovaní páchania už stíhanej trestnej činnosti.».

V súvislosti s prvou námietkou sťažovateľa ústavný súd zdôrazňuje, že úlohou všeobecného súdu pri rozhodovaní o ďalšom trvaní väzby je preskúmať aj materiálne podmienky väzby, ktorými sú hmotnoprávne predpoklady väzby, teda či doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený (obžalovaný, pozn.). V súlade s § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku všeobecný súd skúma rovnako to, či z konania obžalovaného alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že obžalovaný bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Skutočnosť, že najvyšší súd svojím uznesením sp. zn. 4 To 5/2013 z 30. októbra 2013 zrušil rozsudok špecializovaného trestného súdu sp. zn. BB-3 T 25/2012 z 18. apríla 2013 z dôvodu existencie procesných chýb, ktorých sa dopustil špecializovaný trestný súd na hlavnom pojednávaní, a uložil tomuto súdu okrem iného povinnosť znovu vykonať dôkazy listinami, rozhodnúť o návrhoch sťažovateľa na doplnenie dokazovania a prípadne

vykonať ďalšie dôkazy, nemôže sama osebe automaticky spochybňovať záver, že u sťažovateľa zároveň pominuli dôvody ďalšieho trvania väzby (skutkové okolnosti trvania väzby). Základom pre rozhodnutie všeobecného súdu o tzv. preventívnej väzbe je aj reálna existencia hrozby, že obžalovaný bude opakovať trestný čin, pre ktorý je stíhaný, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia špecializovaného trestného súdu vyplýva, že túto reálnu existenciu hrozby odôvodňovala predovšetkým skutočnosť, že sťažovateľ mal páchať trestnú činnosť po dlhší čas, viacerými skutkami, pričom *„obžalovaný mal teraz prejednávaniu trestnú činnosť páchať napriek tomu, že sa aktuálne proti nemu viedlo, aj vedie trestné stíhanie práve pre spolupáchatelstvo k trestnému činu skrátene dane podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona k § 148 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona, ktorý trestný čin mal obžalovaný spáchať v rokoch 1998-1999, za čo aj bol rozsudkom Krajského súdu Košice sp. zn. 4 T 7/2005 z 5. marca 2013 uznany za vinného a bol mu uložený podmienene odložený trest odňatia slobody.“* (citované z napadnutého uznesenia špecializovaného trestného súdu, pozn.).

S prihliadnutím na odôvodnenie napadnutých uznesení najvyššieho súdu a špecializovaného trestného súdu z hľadiska prvej námietky sťažovateľa je ústavný súd tohto názoru, že najvyšší súd sa ústavne konformným spôsobom vysporiadal s jeho sťažnostnou argumentáciou. Uznesenie najvyššieho súdu posudzované v spojení s uznesením špecializovaného trestného súdu obsahuje konkrétne, logické a presvedčivé odôvodnenie o trvaní dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a tým aj na zamietnutie sťažnosti. Takou okolnosťou je možnosť sťažovateľa reálne prevziať riadenie firiem, prostredníctvom ktorých by mohol pokračovať v spôsobe podnikania, ktorý uskutočňoval pred vzatím do väzby. Špecializovaný trestný súd podporil svoj názor dôkazmi vyplývajúcimi z vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní (predovšetkým výpovede samotného sťažovateľa, pozn.).

V súvislosti s druhou a treťou námietkou sťažovateľa, ktoré sú identické s námietkami uplatňovanými v jeho predchádzajúcej sťažnosti, ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že spôsob odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu odkazom na preskúvané rozhodnutie považuje ústavný súd z hľadiska jeho preskúmateľnosti za prípustný, pretože

sťažovateľ bol s obsahom rozhodnutia špecializovaného trestného súdu oboznámený (obdobne rozhodnutie o predchádzajúcich sťažnostiach sťažovateľa IV. ÚS 614/2012 a IV. ÚS 493/2013). Rovnako v nadväznosti na námietku týkajúcu sa rýchlosti rozhodovania najvyššieho súdu o sťažnosti proti napadnutému uzneseniu špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tost 41/2013 (tretia námietka) ústavný súd odkazuje na ním už vyslovený názor, podľa ktorého najvyšší súd nepotreboval na rozhodnutie o sťažnosti preštudovať celý súdny spis, ale len jeho časti priamo súvisiace s rozhodovaním o väzbe a tie časti, ktoré sa týkali námietok sťažovateľa. Z uvedených dôvodov nemožno považovať ani túto námietku za spôsobilú spochybniť ústavnú akceptovateľnosť záverov najvyššieho súdu vyslovených v napadnutom uznesení (m. m. IV. ÚS 493/2013).

K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy ústavný súd dodáva, že ide o ustanovenia ústavy, ktoré neupravujú základné práva alebo slobody, ale majú charakter všeobecných ústavných princípov, ktoré sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy. Tieto články sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o porušovaní základných práv alebo slobôd garantovaných ústavou (m. m. IV. ÚS 383/08). Ak ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy pri predbežnom prerokovaní sťažnosti dospeje k záveru, že sťažovateľom označené základné práva alebo slobody neboli, resp. nemohli byť porušené, tak nemožno uvažovať ani o porušení tých ustanovení ústavy, ktoré majú charakter všeobecných ústavných princípov, čo zakladá dôvod na odmietnutie aj tejto časti sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol časť sťažnosti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. februára 2014